

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-2.03.

Кафедра правознавства

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

«ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ»

з підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітня програма	Право

Розробник/укладач програми:

Ищенко Т. В. – доктор філософії з права, доцент кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Програма навчальної дисципліни «Запобігання та протидія домашньому насильству» обговорена і схвалена на засіданні кафедри правознавства, протокол засідання кафедри правознавства від 29 серпня 2022 р., № 1.

Завідувач (начальник) кафедри правознавства
д. ю. н., професор

_____ Галина ЛАВРИК

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми «Право»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 081 Право

д. ю. н., професор

_____ Галина ЛАВРИК

Анотація навчальної дисципліни

Домашнє насильство, як одна з найсерйозніших форм порушення прав людини, не втрачає своєї актуальності.

Визнання домашнього насильства важливою суспільною проблемою стало поштовхом до комплексного реформування національного законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, зокрема шляхом прийняття Верховною Радою України 06.12.2017 р. Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами», 07.12.2017 р. Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», а також запровадження дієвого механізму взаємодії суб'єктів, що проводять заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Навчальна дисципліна «Запобігання та протидія домашньому насильству» є однією з вибіркових дисциплін підготовки магістра з права.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є чинне законодавство України щодо запобігання та протидії домашньому насильству, практика його застосування.

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння студентами необхідних знань про поняття, форми, причини та наслідки домашнього насильства, правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, надання допомоги та захисту постраждалим особам, а також застосування на практиці набутих вмінь та навичок.

Зміст навчальної дисципліни розкривається у таких темах: Міжнародні стандарти та національне законодавство у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Поняття, форми, причини та наслідки домашнього насильства. Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та їх повноваження. Особливості діяльності працівників поліції з протидії домашньому насильству. Запобігання домашньому насильству. Надання допомоги та захисту постраждалим особам. Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству. Відповідальність у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Судова практика у справах, пов'язаних із домашнім насильством. Міжнародний досвід попередження та протидії домашньому насильству.

Abstract of the academic discipline

Domestic violence, as one of the most serious forms of violation of human rights, does not become less of an issue.

Recognition of domestic violence as an important social problem triggered a comprehensive reform of national legislation in the field of preventing and combating domestic violence, in particular through the Verkhovna Rada of Ukraine's adoption of the Law of Ukraine "On the Amendments to the Criminal and Criminal Procedure Codes of Ukraine in order to implement the provisions of the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence" on December 06, 2017, the Law of Ukraine "On preventing and combating domestic violence" on December 07, 2017, as well as through the introduction of an effective mechanism of interaction between the subjects carrying out measures in the field of preventing and combating domestic violence.

The academic discipline "Preventing and combating domestic violence" is one of the optional subjects of the Master of Laws training.

The subject of study of the academic discipline is the current legislation of Ukraine on the preventing and combating domestic violence, as well as the practice of its application.

The purpose of study of the academic discipline is the students' acquisition of the necessary knowledge about the concepts, forms, causes and consequences of domestic violence, the legal principles of preventing and combating domestic violence, provision of assistance and protection to injured persons, as well as application of the acquired abilities and skills in practice.

The contents of the academic discipline are revealed in the following topics: International standards and national legislation in the field of preventing and combating domestic violence. Concepts, forms, causes and consequences of domestic violence. Subjects carrying out measures in the field of preventing and combating domestic violence and their powers. Peculiarities of the activities of police officers in combating domestic violence. Prevention of domestic violence. Providing assistance and protection to injured persons. Special measures to combat domestic violence. Responsibility in the field of preventing and combating domestic violence. Judicial practice in cases related to domestic violence. International experience of preventing and combating domestic violence.

Zusammenfassung der Studiendisziplin

Häusliche Gewalt als eine der schwersten Formen der Menschenrechtsverletzung verliert nicht an Aktualität.

Die Anerkennung häuslicher Gewalt als wichtiges gesellschaftliches Problem gab den Anstoß zu umfassende Reformierung der nationalen Gesetzgebung im Bereich der Verhütung und Bekämpfung von häuslicher Gewalt, insbesondere durch die Verabschiedung des Gesetzes der Ukraine vom 06. Dezember 2017 „Über die Einbringung von Änderungen ins Strafgesetzbuch der Ukraine und in die Strafprozessordnung der Ukraine zum Zweck der Umsetzung der Bestimmungen des Übereinkommens des Europarates zur Verhütung und Bekämpfung von Gewalt gegen Frauen und häuslicher Gewalt“ und des Gesetzes der Ukraine vom 07. Dezember 2017 „Über Verhütung und Bekämpfung von häuslicher Gewalt“ durch die Werchowna Rada der Ukraine, sowie die Einführung eines effektiven Interaktionsmechanismus zwischen Subjekten, die Maßnahmen im Bereich der Verhütung und Bekämpfung von häuslicher Gewalt durchführen.

Die Studiendisziplin „Verhütung und Bekämpfung von häuslicher Gewalt“ gehört zu den Wahlfächern der Ausbildung zum Magister der Rechte.

Der Gegenstand der Studiendisziplin ist die aktuelle Gesetzgebung der Ukraine zur Verhütung und Bekämpfung von häuslicher Gewalt, die Praxis ihrer Anwendung.

Der Zweck der Studiendisziplin ist Aneignung von notwendigen Kenntnissen über die Begriffe, Formen, Ursachen und Folgen häuslicher Gewalt, die rechtlichen Grundlagen der Verhütung und Bekämpfung von häuslicher Gewalt, Leistung von Hilfe und Schutz für Opfer von häuslicher Gewalt, sowie die Anwendung der erworbenen Fähigkeiten und Fertigkeiten in der Praxis durch die Studierenden.

Der Inhalt der Studiendisziplin wird in den folgenden Themen offenbart: internationale Standards und nationale Gesetzgebung im Bereich der Verhütung und Bekämpfung von häuslicher Gewalt. Begriffe, Formen, Ursachen und Folgen häuslicher Gewalt. Subjekte, die Maßnahmen im Bereich der Verhütung und Bekämpfung von häuslicher Gewalt durchführen, und ihre Befugnisse. Besonderheiten der Tätigkeit von Polizeibeamten bei der Bekämpfung von häuslicher Gewalt. Verhütung von häuslicher Gewalt. Leistung von Hilfe und Schutz für Opfer von häuslicher Gewalt. Besondere Maßnahmen zur Bekämpfung von häuslicher Gewalt. Verantwortung im Bereich der Verhütung und Bekämpfung von häuslicher Gewalt. Gerichtspraxis in Fällen, die in Bezug auf häusliche Gewalt sind. Internationale Erfahrung in der Verhütung und Bekämpfung von häuslicher Gewalt.

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Запобігання та протидія домашньому насильству» укладена відповідно до освітньо-професійної програми «Право», розробленої на підставі стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20 липня 2022 року № 643.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Запобігання та протидія домашньому насильству» є чинне законодавство України щодо запобігання та протидії домашньому насильству, практика його застосування.

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння студентами необхідних знань про поняття, форми, причини та наслідки домашнього насильства, правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, надання допомоги та захисту постраждалим особам, а також застосування на практиці набутих вмінь та навичок.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:

загальні:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1);

здатність проводити дослідження на відповідному рівні (ЗК2);

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК3);

здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК6);

спеціальні (фахові, предметні):

здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію (СК6);

здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності (СК9);

здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування (СК10);

здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини (СК14);

здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості (СК15);

здатність аналізувати сучасні виклики і загрози для людини і суспільства, виявляти причини їх настання та можливі наслідки, усвідомлюючи свій професійний обов'язок і соціальну значущість (ДСК 16).

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми:

оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання (РН1);

проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові,

статистичні, тестові та інші, перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження (PH3);

здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки (PH4);

обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опанувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи (PH6);

дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання (PH7);

аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів (PH13);

обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування (PH14);

мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування (PH15);

брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини (PH16);

інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності (PH17);

вміти ідентифікувати сучасні виклики і загрози для людини і суспільства, виконувати обов'язки щодо їх нівелювання та усунення з урахуванням етичних норм і принципів професійної діяльності (ДРН 18).

Навчальна дисципліна є **вибірковою**.

Форма підсумкового контролю знань: залік.

Програмний зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Загальні положення запобігання та протидії домашньому насильству.

Тема 1. Міжнародні стандарти та національне законодавство у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Міжнародні акти щодо запобігання та протидії домашньому насильству.

Документи ООН. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 р. Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 р. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 р. Декларація ООН про викорінення насильства щодо жінок від 20 грудня 1993 р. Пекінська Декларація та Платформа дій, ухвалена на Четвертій міжнародній конференції ООН зі становища жінок 15 вересня 1995 р. Модельний закон «Про запобігання домашньому насильству», схвалений 2 лютого 1996 р. Комісією ООН з прав людини.

Документи Ради Європи. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини) 1950 р. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 25 жовтня 2007 р. (Ланцаротська Конвенція). Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11 травня 2011 р. (Стамбульська конвенція). Європейська конвенція про здійснення прав дітей від 25 січня 1996 р.

Національне законодавство у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Конституція України. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07 грудня 2017 р. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі». Постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 2019 р. № 234 «Про затвердження Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі».

Тема 2. Поняття, форми, причини та наслідки домашнього насильства.

Історичні аспекти становлення проблеми домашнього насильства. Гендерні витоки домашнього насильства.

Поняття та форми домашнього насильства. Фізичне насильство: поняття, ознаки. Психологічне насильство: поняття, ознаки. Економічне насильство: поняття, ознаки. Сексуальне насильство: поняття, ознаки. Ознаки жорстокого поводження з дитиною. Цикл насильства. Соціальні та психологічні причини та умови вчинення домашнього насильства. Наслідки домашнього насильства для суспільства, постраждалих та домашнього кривдника.

Психологічні особливості домашнього кривдника. Психологічні особливості жертви домашнього насильства. Шляхи віктимізації особи, яка постраждала від домашнього насильства.

Тема 3. Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та їх повноваження.

Перелік суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; інші органи та установи, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб; громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах.

Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Повноваження органів опіки та піклування, служб у справах дітей у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Повноваження уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Повноваження органів управління освітою, навчальних закладів та установ системи освіти у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Повноваження органів, установ і закладів охорони здоров'я у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Повноваження центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Повноваження загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб.

Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Єдиний державний реєстр випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Тема 4. Особливості діяльності працівників поліції з протидії домашньому насильству.

Виявлення випадків домашнього насильства. Реагування у разі отримання повідомлення про факт вчинення домашнього насильства. Прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства. Мобільні групи з реагування на факти вчинення домашнього насильства. Дії поліцейського при контакті з кривдником. Дії поліцейських стосовно постраждалої особи. Правила спілкування з постраждалою особою.

Оцінка потенційних ризиків для життя та здоров'я. Процедура оцінки ризиків вчинення домашнього насильства. Визначення факторів небезпеки / ризику щодо вчинення домашнього насильства. Форма оцінки ризиків вчинення домашнього насильства.

Початок досудового розслідування домашнього насильства. Обставини, що підлягають встановленню під час розслідування домашнього насильства. Типові слідчі ситуації та версії під час розслідування домашнього насильства. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій при розслідуванні домашнього насильства.

Модуль 2

Запобігання та протидія домашньому насильству. Надання допомоги та захисту постраждалим

Тема 5. Запобігання домашньому насильству.

Завдання у сфері запобігання домашньому насильству відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

Заходи у сфері запобігання домашньому насильству. Загальносоціальні та спеціальні заходи, їх мета. Суб'єкти, які здійснюють заходи у сфері запобігання домашньому насильству.

Організація та проведення профілактичної роботи з домашніми кривдниками.

Профілактична діяльність під час розслідування домашнього насильства.

Тема 6. Надання допомоги та захисту постраждалим особам.

Надання допомоги та захисту постраждалим особам. Напрями надання допомоги та захисту постраждалим. Чинники, які враховуються під час надання допомоги та захисту постраждалим особам. Права постраждалих осіб.

Права постраждалої дитини. Особи, які можуть здійснювати захист прав та інтересів постраждалої дитини, у тому числі звернення до суду, представництво її прав та інтересів в суді.

Виконання програм для постраждалих осіб. Суб'єкти, відповідальні за виконання програм для постраждалих осіб. Типова програма для постраждалих осіб, її мета та завдання. Проходження Типової програми. Тематичний план Типової програми.

Тема 7. Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству.

Терміновий заборонний припис стосовно кривдника. Підстави та мета винесення термінового заборонного припису стосовно кривдника. Заходи, які може містити терміновий заборонний припис. Процедура винесення термінового заборонного припису стосовно кривдника. Строк на який виноситься припис. Випадки в яких дія припису припиняється. Контроль за додержанням вимог чинного законодавства України під час винесення термінового заборонного припису стосовно кривдника.

Обмежувальний припис стосовно кривдника. Особи, які мають право звернутися до суду із заявою про видачу обмежувального припису стосовно кривдника. Порядок видачі судом обмежувального припису. Заходи

тимчасового обмеження прав кривдника або покладення на нього обов'язків, які визначаються обмежувальним приписом. Підстави прийняття рішення про видачу обмежувального припису або про відмову у його видачі. Строк видачі обмежувального припису. Продовження строку обмежувального припису.

Взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи. Мета взяття на профілактичний облік. Процедура взяття на профілактичний облік кривдника уповноваженим підрозділом поліції. Підстави для поставлення кривдника на профілактичний облік. Строки ведення профілактичного обліку кривдників. Строк зберігання відомостей про кривдника, який перебуває на профілактичному обліку. Профілактична робота з кривдниками, які перебувають на профілактичному обліку, та контроль за її проведенням. Підстави для зняття кривдника з профілактичного обліку. Організація взяття на профілактичний облік дитини-кривдника та проведення з нею профілактичної роботи в органах Національної поліції України.

Виконання програм для кривдників. Суб'єкти, відповідальні за виконання програм для кривдників. Строк проходження програми для кривдників. Типова програма для кривдників, її мета та завдання. Тематичний план Типової програми. Схеми роботи з особою в межах Типової програми для кривдників.

Тема 8. Відповідальність у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Адміністративна відповідальність за вчинення домашнього насильства, а також за порушення спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству. Стаття 173⁻² КУпАП (Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування).

Кримінальна відповідальність за вчинення домашнього насильства, а також порушення спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству. Стаття 126-1 КК України (Домашнє насильство), стаття 390-1 КК України (Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників). Злочини, пов'язані з домашнім насильством та їх ознаки. Кримінальна відповідальність за насильство сексуального характеру. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Цивільно-правова відповідальність за вчинення домашнього насильства. Відшкодування матеріальних збитків і моральної шкоди, завданих унаслідок вчинення домашнього насильства.

Відповідальність посадових осіб за недотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Модуль 3

Національна судова практика у справах, пов'язаних із домашнім насильством у світлі міжнародного досвіду попередження та протидії домашньому насильству

Тема 9. Судова практика у справах, пов'язаних із домашнім насильством.

Судова практика щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 173-2 КУпАП.

Судова практика щодо розгляду кримінальних проваджень за ст. 126-1, ст. 390-1 КК України.

Судова практика про видачу і продовження обмежувальних приписів у рамках цивільного провадження.

Практика ЄСПЛ щодо домашнього насильства.

Тема 10. Міжнародний досвід попередження та протидії домашньому насильству.

Попередження та протидія домашньому насильству в Сполучених Штатах Америки, Австралії.

Попередження та протидія домашньому насильству в країнах Західної Європи. Досвід Австрії. Досвід Німеччини. Досвід Швейцарії. Досвід Франції.

Попередження та протидія домашньому насильству в країнах Північної Європи. Досвід Великобританії. Досвід Норвегії. Досвід Швеції.

Попередження та протидія домашньому насильству в країнах Південної Європи. Досвід Португалії.

Попередження та протидія домашньому насильству в країнах Східної Європи. Досвід Болгарії. Досвід Чехії. Досвід Словаччини. Досвід Польщі.

Попередження та протидія домашньому насильству в пострадянських країнах. Досвід Молдови. Досвід Вірменії. Досвід Грузії. Досвід Азербайджану. Досвід Таджикистану. Досвід Киргизстану. Досвід Казахстану.

Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28 червн. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#top>.
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
4. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 берез. 2004 р. № 1618-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15?find=1&text=обмежувального+припису#w1_4.
5. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07 груд. 2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення 7 груд. 1984. № 8073-X. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#n1867>.
7. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
8. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text.
9. Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text.
10. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.
11. Декларація ООН про викорінення насильства щодо жінок від 20 грудня 1993 р.
12. Пекінська Декларація та Платформа дій, ухвалена на Четвертій міжнародній конференції ООН зі становища жінок 15 вересня 1995 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_507#Text.
13. Модельний закон «Про запобігання домашньому насильству», схвалений 2 лютого 1996 р. Комісією ООН з прав людини.
14. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини) 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
15. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 25 жовтня 2007 р. (Ланцаротська Конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text.
16. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11 травня 2011 р. (Стамбульська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text.
17. Європейська конвенція про здійснення прав дітей від 25 січня 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_135#Text.

18. Про Типове положення про притулок для дітей служби у справах дітей: постанова Кабінету Міністрів України від 09 червн. 1997 р. № 565. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-97-%D0%BF#Text>.

19. Про затвердження Типового положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей: постанова Кабінету Міністрів України від 28 січн. 2004 р. № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2004-%D0%BF#top>.

20. Про затвердження типових положень про службу у справах дітей: постанова Кабінету Міністрів України від 30 серп. 2007 р. № 1068. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-2007-%D0%BF#Text>.

21. Про затвердження типових положень про заклади соціальної підтримки сімей, дітей та молоді: постанова Кабінету Міністрів України від 04 жовт. 2017 р. № 741. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/741-2017-%D0%BF#n16>.

22. Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі: постанова Кабінету Міністрів України від 22 серп. 2018 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2018-%D0%BF#Text>.

23. Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі: постанова Кабінету Міністрів України від 22 серп. 2018 р. № 655. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-2018-%D0%BF#Text>.

24. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі: постанова Кабінету Міністрів України від 22 серп. 2018 р. № 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#Text>.

25. Про затвердження Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі: постанова Кабінету Міністрів України від 20 берез. 2019 р. № 234. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/234-2019-%D0%BF#Text>.

26. Про затвердження типових положень про денний центр соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, та спеціалізовану службу первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі: постанова Кабінету Міністрів України від 21 серп. 2019 р. № 824. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/824-2019-%D0%BF#Text>.

27. Питання Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року: постанова Кабінету Міністрів України від 24 лют. 2021 р. № 145. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145-2021-%D0%BF#Text>.

28. Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника: наказ МВС України від 01 серп. 2018 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0965-18#top>.

29. Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України:

наказ МВС України від 25 лют. 2019 р. № 124. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0270-19#Text>.

30. Про затвердження Типової програми для кривдників: наказ Міністерства соціальної політики України від 01 жовт. 2018 р. № 1434. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1222-18#top>.

31. Про утворення Державної установи «Кол-центр Міністерства соціальної політики України з питань протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей»: наказ Міністерства соціальної політики України від 11 груд. 2018 р. № 1852. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1458-18#Text>.

32. Про затвердження форм документів, із яких формується особова справа постраждалої особи, влаштованої до притулку для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі: наказ Міністерства соціальної політики України від 03 лип. 2019 р. № 1037. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0772-19#Text>.

33. Про затвердження Методики визначення потреб територіальних громад у створенні спеціалізованих служб підтримки постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі: наказ Міністерства соціальної політики України від 30 лист. 2020 р. № 787. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0036-21#Text>.

34. Про затвердження Типової програми для постраждалих осіб: наказ Міністерства соціальної політики України від 13 жовт. 2021 р. № 587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1568-21#Text>.

35. Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства: наказ Міністерства соціальної політики України, МВС України від 13 берез. 2019 р. № 369/180. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0333-19#Text>.

36. Про затвердження Порядку проведення та документування результатів медичного обстеження постраждалих осіб від домашнього насильства або осіб, які ймовірно постраждали від домашнього насильства, та надання їм медичної допомоги: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01 лют. 2019 р. № 278 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0262-19#Text>.

37. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України: наказ Міністерства освіти і науки від 22 трав. 2018 р. № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>.

38. Про затвердження методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами: наказ Міністерства освіти і науки України від 02 жовт. 2018 р. № 1047. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-viyavlennya-reaguvannya-na-vipadki-domashnogo-nasilstva-i-vzayemodiyi-pedagogichnih-pracivnikiv-iz-inshimi-organami-ta-sluzhbami>.

Основні рекомендовані джерела інформації

39. Галай А. О. та ін. Міжнародний досвід попередження та протидії домашньому насильству: монографія / за заг. ред. А. О. Галай. К.: КНТ, 2014. 160 с.

40. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. К. : Ваіте, 2019. 288 с.

41. Ковальова О. В., Плужнік О. І., Павлютін О. М. Міжнародні стандарти та національне законодавство у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: хрестоматія. / під заг. ред. М. В. Корнієнка. Одеса : ОДУВС, 2020. 416 с.

42. Міжнародний досвід попередження та протидії домашньому насильству : монографія / А. О. Галай та ін. ; за заг. ред. А. О. Галай. Київ : КНТ, 2014. 160 с.

43. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» / кол. авт.; за заг. ред. К. Б. Левченко, К. В. Павліченко, В. В. Чернея. Київ: МВС України; Нац. акад. внутр. справ, 2020. 396 с.

44. Організація діяльності мобільних груп реагування на факти вчинення домашнього насильства: метод. рек. / Альошкін С. В., Даценко О. В., Бугайчук К. Л., Малиновська Т. М. Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ. 2019. 35 с.

45. Особливості розгляду справ, пов'язаних із домашнім насильством. Навчальний курс для суддів. Київ. 2018. 300 с.

46. Протидія домашньому насильству органами Національної поліції: метод. посіб. / Альошкін С.В. та ін. Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ. 2019. 93 с.

47. Міжнародні стандарти та національне законодавство у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: хрестоматія. / під заг. ред. М.В. Корнієнка. Одеса : ОДУВС, 2020. 416 с.

Додаткові рекомендовані джерела інформації

48. Відповідність окремих законів України вимогам Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. Аналітичний звіт підготовлений та відредагований Хав'єром Тручеро Куевас і Ганною Христовою для Ради Європи за участю Миколи Хавронюка. Травень 2015 р. 93 с. URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804886bc>.

49. Довідник поліцейського офіцера громади / Братковський В. М. та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 240 с.

50. Запобігання та протидія домашньому насильству: інформаційні матеріали для фахівців, які працюють з дітьми та молоддю в громадах. К.: Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики, 2018. 32 с.

51. Іщенко Т.В. Розслідування домашнього насильства: дис. ... д-ра філософії : 081 – Право. Київ, 2021. 324 с.
52. Іщенко Т. В. Аспекти судово-медичної експертизи при розслідуванні домашнього насильства. *Актуальні питання криміналістики та судової експертизи*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 19 лист. 2020 р.). Київ, 2020. С. 194–196.
53. Іщенко Т. В. Домашнє насильство: криміналістична характеристика злочинця. *Актуальні питання криміналістики*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 20 груд. 2019 р.). Київ, 2019. С. 297–300.
54. Іщенко Т. В. Особа злочинця як елемент криміналістичної характеристики домашнього насильства. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 3. С. 65–71. DOI: <https://doi.org/10.33270/01191123.65>.
55. Іщенко Т. В. Особливості використання спеціальних психологічних знань під час розслідування домашнього насильства. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2020. № 3. С. 150–155.
56. Іщенко Т. В. Особливості початку досудового розслідування домашнього насильства. *Правові новели*. 2020. № 12. С. 92–100. URL: http://legalnovels.in.ua/journal/12_2020/15.pdf; DOI <https://doi.org/10.32847/In.2020.12.13>.
57. Іщенко Т. В. Проблемні питання початку досудового розслідування домашнього насильства. *Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах*: матеріали міжн. наук.-практ. конф. (Львів, 06 лист. 2020 р.). Львів, 2020. С. 125–128.
58. Іщенко Т. В. Спосіб вчинення злочину як елемент криміналістичної характеристики домашнього насильства. *Збірник наукових праць ЛОГОС*: матеріали I Міжнародної науково-теоретичної конференції (Париж, FRA, 05 лют. 2021 р.). Париж, FRA, 2021. Том 2. С. 64–65. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/8430/8399>. <https://doi.org/10.36074/logos-05.02.2021.v2.20>.
59. Іщенко Т. В. Судові експертизи, які призначаються під час розслідування домашнього насильства: аналітичний огляд. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2020. № 1. С. 238–244. DOI: <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2020-1-37>.
60. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція). Довідник для членів парламенту. Рада Європи, оновлена редакція, жовтень 2013 р. 101 с.
61. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами та пояснювальна доповідь Стамбул (Туреччина) 11.V.2011. 196 с. URL: <https://rm.coe.int/1680093d9e>.
62. Мінка Т. Розмежування адміністративної та кримінальної відповідальності за вчинення домашнього насильства. *Національний юридический журнал: теорія и практика*. 2019. № 1/1. С. 98–101. URL: http://jurnaluljuridic.in.ua/archive/2019/1/part_1/24.pdf.

63. Мотлях О. І., Іщенко Т. В. Специфіка призначення судово-психіатричних експертиз у розслідуванні домашнього насильства. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 2. С. 212–215.

64. Мустафаєв Г. Ю., Довгаль І. І. Методичний посібник для фахівців, які впроваджують корекційні програми для осіб, які вчинили насильство в сім'ї: Київ, 2011. 192 с.

65. Попередження домашнього насильства щодо дівчат та жінок у м. Києві: модель, особливості, перспективи. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2017. 98 с.